

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy óra 25 K Félévre 150 K
 Negyedévre 75 K Egész évre 300 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 1 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
 INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

Boldog főváros

A főváros ujonnan megválasztott törvényhatósági bizottsága szerdán délután tartotta meg első közgyűlését. Ezzel új időszak kezdődött az elszidósodott, „királyi művészekből” agyonra adminisztrált főváros életében. Új időszak, mely valóra fogja váltani a magyarság lelkében az elmúlt vérzivatar nyomán elemi erővel feltört azon óhajást, hogy Magyarország fővárosa megfelelő tükörképe legyen az országnak, maga egy miniatűr kis Magyarország: egészen magyar és minden ízében, minden intézményében keresztyén.

Az új fővárosi törvényhatóság első közgyűlése után minden oka megvan az országnak arra, hogy ebben a megújulásban, ebben a kívánatos és szükséges erkölcsi és anyagi restaurációban higgyen és bizakodjék. A bizottsági tagok ugyanis olyan városi politikának programját fogadták el és tették magukévá, amely politika máshová, mint a magyar és keresztyén Budapest megteremtéséhez nem vezethet.

A fővárosba való szertelen és tömeges bevándorlás megszüntetése, egy hivatása színvonalán álló, magas erkölcsi és szellemi nivóju tisztviselői és alkalmazotti kar újból való összeválogatása, a destruktív elemek könyörtelen kizárása, a progresszív és egyedül igazságos adózás megvalósítása, a háborus nyereségek megfelelő megadóztatása, a közüzemeknek megbízható kezekbe való áttétele, a munkanélküliség enyhítése, a közegészségügy és a közlekedés javítása, a lakásmizéria megszüntetése és végül a kor szellemének megfelelő, radikális szociális reformok, a város és a munkásság közötti lelkikapcsolat megteremtése azok a főbb irányelvek, melyek ezt a politikai programot első sorban jellemzik. S ha hozzáteszük, hogy mindezek megvalósítására olyan ember áll a főváros élén, mint Sipőcz Jenő dr, aki a meg nem alkuvás, a féltelmet nem ismerő vasakarát és következetesség képviselője, akkor nyugodt lélekkel, a székesfőváros szebb jövőjébe s az ország talpraállításának biztosabb tudatába vetett hittel mondhatjuk el:

— Boldog főváros!

Boldog főváros, mely végre valahára rálépett arra az utra, amely hivatásának betöltéséhez, népének jólétéhez és boldogulásához vezet. Boldog főváros, melynek megadott a mód, hogy a bűnös múlt vétkeit és hibáit jóvátegye, rákfenéit és kelevényeit kiégesse és jó példát szolgáltatva, világitó fátyla gyanánt járhasson a vidéki városok előtt. Boldog főváros, melynek nem kell tovább tür-

nie a tehetlenek kerékkötését, a nyegléskedők és alkudozók bárgyúságait s a háttérben törtető akarnokok és kártékony elemek hitványságait!

Boldog főváros és boldogtalan Debrecen, — de közel voltatok és de messze is estetek is egymástól! Hol vagyunk

mi attól, hogy ilyen program kiépítésébe kezdhesünk?... Ah, de hol vagyunk mi egyáltalán minden néven nevezendő várospolitikai programtól? Messze, nagyon messze, mint Makó van Jeruzsálemtől... Azaz hogy mi inkább Jeruzsálemhez vagyunk legközelebb!

Teljes szigorral védi a jogrendet a kormány

Budapest, július 30 (Nemzeti St. tel. jel.) Rakovszky István elnök 11 órakor nyitja meg a nemzetgyűlést. Wágner Károly az igazoló bizottság jelentését terjeszti be. Ezután Csizmadia Sándor és Drózdai Győző személyi kérdésben szólnak fel, majd áttérnek a miniszterelnök programja felett megindult vitára.

Giesswein Sándor beszél az integritás kérdéséről, és kijelenti, hogy a nemzetiségi kérdés nemcsak magyar, hanem európai kérdés. Voltak nálunk is hibák, de ezek másutt is előfordultak. A szociáldemokrácia nagy tévedésben van a nemzetiségi kérdést illetően. — A szociáldemokraták nemzetiségi politikája, amely a történelmi materializmuson alapszik, csődöt mondott. Az igazi demokratikus keresztyén érzésnek kell térni foglalnivaló egész közigazgatásunkban és akkor nem kell a nemzetiségi kérdéstől félni. Báró Eötvös József mondotta, hogy az államegység minden előtt az ő gondolatát kellett volna mindig szem előtt tartanunk.

Kifogásolja, hogy a németek részére kiadott hivatalos lapban „Ödenburg” kifejezést használják. Sopron megyében közbeszédben használhatják, de hivatalosan nem szabad használni. Majd a szociális kérdésekről beszél. Sürgeti a munkásbiztosító ügyének revideálását. Bár nem tartozik a kormányzó-párthoz, de támogatja a kormányt törekvéseiben.

Rakovszky István elnök a nemzetgyűléstől elnézést kér azért a sajnálatos tévedésért, hogy az elnöki előterjesztés során megfeledezett annak a bejelentéséről, hogy Bottlik József képviselő sürgős interpellációra kért és kapott engedélyt a Lipót-köruti gyilkosság ügyében. Javasolja, hogy az interpellációra fél 1 órakor térjenek át.

Wágner Károly helyesli az egységes kormányzópart megalakítását, azonban rá kell mutatnia a miniszterelnöki program néhány hiányára. A királyságot a mostani időben nem lehet megvalósítani. Mindnyájan tudjuk, hogy Platz Adalbert nevű egyén bizonyos király visszatérése érdekében 4 hónapot töltött Budapesten. Kéri a miniszterelnököt, szüntesse be az ilyen mozgolódásokat, mert nem alkalmas az idő a királysági mozgalmakra, mikor emberek ölnék meg a Visegrádi-utcában. Majd a sajtószabadságról beszél és megállapítja, hogy sajtószabadság 1914. óta nem volt. Sőt tovább megy, nemcsak a sajtót, hanem a leveleket is cenzurázzák. Magyarországon felbontott leveleket kaptak. — Nem lehet gondolatot belefotni az emberekbe. Hibáztatja az internálási rendeletet is. Követeli, hogy az ilyen kérdéseket vegyék ki a közigazgatási hatóság kezéből és tegyék át a független bíróság hatáskörébe. Meskó Zoltán képviselőtársam nem sokára interpellációt fog a kijáró képviselők ügyében a kormányhoz intézni. Remélem, neveléssel is fog szolgálni és majd a nemzetgyűlés fogja megvizsgálni az eseteket és közmegegyezésnek fogja kiteni azokat a képviselőket, akik nem átalnak anyagi érdekekből közbejárni az internálásoknál.

Hangsúlyozza a munkássághoz való kö-

zeledést. Tegyenek ők egy lépést, mi is teszünk és a középúton találkozni fogunk.

Mózer Ernő a lengyel-magyar történelmi multtról beszél és határozati javaslatot terjeszt be, amelyben a magyar nemzetgyűlés Lengyelországot biztosítja, hogy a legnagyobb érdeklődéssel nézi a lengyelek hősi küzdelmét és kívánja, hogy sikerrel fejezzék be.

Szünet után Fehérvári Imre a menekült tisztviselőkről beszél és kifogásolja, hogy azok a tisztviselők, akik letették a hűség esküt a románoknak, majd megunták a románokat szolgálni és visszatértek, több kedvezményben részesülnek, mint akik hűek maradtak. Majd a vagonlakók szomorú helyzetéről beszél és a lakáshivatalt hibáztatja, amely nem tudja a menekült tisztviselőket lakással ellátni.

Utána Bottlik József interpellál a Lipót-köruti vérengzés ügyében, amelynek 10 sebesültje és 2 halottja van. Verebély bankigazgatót, aki neki személyes jó ismerőse volt, törzsúrussal ölték meg, míg Varsányi ügyvédet, akit igazolásra szőlították fel és ezt megtagadta, egyszerűen agyonlőtték. A rendőrség nagyon későn érkezett a helyszínre. (Berky Gyula: Mondjon le a főkapitány!) Azt látja, hogy itt jól szervezett banda működik, mely a rendet felakarja borítani.

Figyelmezteti a kormányt, hogy ez az államrendje elleni merénylet, ezt erőlyesen le kell törni. Az ilyen esetek megakadályozzák azt, hogy külföldi bizottságok idejőjjenek gazdasági tárgyalásokra. Azt láttuk, hogy az eddig büncselekmények jóformán megtorlás nélkül maradtak. Itt a törvény uralmának kell uralkodnia. Érthetetlen, hogy a rendőrség éppen az ilyen esetekben nem tud eredményt felmutatni.

Bárhik legyenek is a tettesek, büntetni kell a rendbontókat. Nagyon hasonlít ez a Károlyi-uralom idejére. A nemzetgyűlés a jogrend alapján áll s ez a jogrend elleni merénylet. A következő interpellációt intézi a kormányhoz:

Van-e tudomása a kormánynak a folyó hó 26-iki esti Lipót-köruton történt gyilkosságról? Van-e tudomása arról, hogy az utóbbi időben állandó izgatás folyik az államrend ellen? Milyen intézkedéseket szándékozik a kormány tenni, hogy ily büntettek többé elő ne forduljanak.

Elnök jelenti, hogy Teleki Pál gróf miniszterelnök kíván szólnani.

Teleki Pál: Tisztelt Nemzetgyűlés! Röviden fogok válaszolni. Természetes, hogy a kormánynak erről az esetről tudomása van. Igen súlyos esetnek tartja ezt. A rendőrség már nyomában van a tetteseknek, de a részletekről nem nyilatkozhatom. Akárki legyen is a tettes, a legszigorubb büntetésben lesz része. Kijelentem, hogy az ország rendje ellen történő hazaárulásnak minősítem (Éljenzés.) ezt a merényletet. Ismétlen, a jövőben is minden esetet hazaárulásnak minősítek és teljes szigorral fogjuk megbüntetni. (Éljenzés.)

Ezzel az ülés 2 órakor véget ért.

Mikor a lakáshivatal szellemeskedik

Mindig szerettem a szellemes embert. Utáltam a sekélyesen szántót. Gondolkodásában becsületesen mély barázdát verő, magasan szárnyaló, lelkiileg bizonyos nivón álló ember volt mindig ideálom: Fehér és zöld asztalnál, vig és komoly helyen szinte ösztönszerűleg az eleven észjárásu egyén társaságát kerestem. Kik évtizedekig Magyarország legkellemebb emberei közé tartoztak, a régi politikai világ legbohémabb szellemóriásai, Istenben boldogult képviselőtársaim: Mikszáth Kálmán, Beöthy Alzsi, Barcsay Domokos, a fejedelem, és iyen kaliberű emberek humorában gyönyörködtem sokat. Bizonyos iskolázottságom van tehát szinte, hogy meg tudom ítélni, igazán szellemes, vicces-e valaki, vagy csak dilettans.

A lakáshivatal alábbi határozatát komoly embernek komolyan venni nem lehet. Kétségtelen, viccelni akart, őszinte ember vagyok. Szellemeskedése ültörtököt mondott. Fausse concheste csinált. Megénekltem tehát.

Kijelentem azonban előre is, hogy ez ügyben tovább semmiféle szellemi párbajra kapható nem vagyok. Nem reflektálok absolute semmire, még tán ha arról is volna szó, hogy a szomszédasszony tyukja alól a tojást naponta a cseléd helyett én kezelem el.

Batthyányi-u. 1. sz. a. házukban Varga Lajos ügyvéd neje, férje távolléte alatt részére, ügyvédi irodának 1909. júniusban egy két szobás helyiséget bérelt 2000 korona évi bérért, írásbeli megállapodással. Férje hazajövén, bár a házmesternek állítása szerint tényleg a neje által kibérelt két szobát vette át Varga, ő abban a hiszemben, hogy neje más két szobát vett ki, ez okból a lejárt évre a kétezer korona helyett csak ezer koronát fizetett. Nem szeretem a pert, hagytam tehát, majd alkalomadtán barátságosan elintézzük az ügyet. Megjelenet e közben az új lakásrendelet.

A lakbéremelésre vonatkozó 3530—1920. M. E. sz. ezen renddel 3. § szerint az iroda céljaira bérelt helyiség bérét éppugy, mint a nagylakásé, az eddigi bér 35 százalékánál magasabbra is lehet emelni. Az emelés nem esik korlátozás alá, csak bizonyos méltányossági feltételekhez van kötve. A 2000 koronás iroda helyiséget tehát 3000 koronára emeltem fel. Varga a lakáshivatalnál az emelés mérséklését kérte.

Mit kellett volna most a lakáshivatalnak megállapítani? Ha az írásbeli megállapodást véve alapul, kislakásnak veszi, úgy a 2. § szerint a kislakásnál a 35 százalék megengedett lévén, 2700 koronára magától automaticamente felemelődve a bér, legalább ezt kellett volna megállapítania. Ha irodahelyiségnek számított volna, a 3. § szerint a 3000 koronát kellett volna megállapítania. De ha az írásbeli megállapodásról egészen eltekintett volna, akkor is annyiival is inkább meg kellett volna állapítania ez összeget, mivel a mellette levő Hegedűs Jolán fűle 2 szobás lakása bemutatott szerződés szerint addig 2200 koronát fizetvén, ez szintén a rendelet szerint csak a 35 százalék hozzászámításával is augusztus 1-étől 2770 koronát fizet. S mivel e házban egy két szobás kis lakás sincs, mely most felemelés után az 1200 koronánál sokkal többet ne fizetne s mivel a Péterfia végén 2 szobás kis lakást (igaz, mellékhelyiséggel) haterzer koronáért is veittek ki, így a beivaros kellő közepén ügyvédi irodának feltétlenül meg kellett volna állapítani fenti összeget.

És most kellene kérem nevetni. A lakáshivatal bérmegállapító bizottsága itt szellemeskedett. Vicce azonban rosszul sikerült. Eljárásán nem nevetni, azt csak kinevetni lehet! Mit is csinált tehát?

Megállapított a 3000 korona vagy legalább is feltétlenül követelhető 2700 korona helyett 1200 ságe: egyezerkettőszáz koronát. A bizottság, mely dr Nagy István ügyvéd elnöke alatt Félegyházi János és Békés Lajosból állott, szerintem teljesen igazságtalanul járt el.

Meg vagyok győződve, hogy dr Nagy István elnök nem vette figyelembe, hogy ügyvéd kollegája ügyéről van szó. Félegyházi sem, hogy tustársával tárgyal. Békés Lajost ismerem még Kolozsvárról, jó indulatu embernek tudom. De tárgyilagosan ítélve meg a dolgot,

állítom, hogy az eljárásuk legalább is felületes s úgy az egyes, mint a köz szempontjából kifogásolható; állítom, hogy mikor a háztulajdonossal egészen elfelejti a bizottság, hogy az is a világon van, ezzel nemcsak a háztulajdonos anyagi érdekeit ejti el, de az állam érdekét is, a közérdeket is. Az adót vonja el az államtól; s közgazdasági rettenetes kárt okoz. Példával igazolom ezt.

Ez a ház pl. másfél millió mai értéket véve alapul, hasonló béremelésekkel bruttó circa 2 és fél % ot hoz, adót és biztosítást stb. levítve pedig 1%-ot sem. Ha pedig a renoválási költségeket is számítom, nem hogy null von null geht auffal, de deficitfel zárul a számadás. És ez nemcsak ennél, ez itt majdnem minden háznál így van.

Hát tegyük fel, hogy a bizottságnak az a felfogása, miszerint a háziur egy fejős tehén, melyet addig fejünk, míg a teje elapad, s aztán vágóhidra vele! De ha a házak jövedelmezőségét így biztosítják s nem bírnak az emberek javítani, mint ahogy más is alig javít valaki, nem óriási közgazdasági kár-e ez? Lesz-e évek mulva majd lakható jó állapotban ház? Lesz-e hol az elnök ur fia ügyvédi irodát nyithat majd, s a bizottsági tag ur fia üzletet folytathat? Nem uraim! Ez nem tréfa dolog! Meg kell adni a megélhetésre s az ingatlan fenntartására a tulajdonosnak a lehetőséget.

Nem kívánom én azt, hogy annyit jövedelmezzen megközelítőleg is a ház, mint az ügyvédi iroda, vagy a kereskedés, de igenis tudjon a háztulajdonos mint állandó adóalany, mint a gyermekeit felnevelni képes szülő, s láncolásra nem szoruló tisztességes honpolgár élni e hazán.

Nem magamért beszélek, — de beszélek özvegyekért, árvákért, aggokért; azokért, kik nálamnál sokkal jobban reá vannak szorulva arra az eselleges kis jövedelmükre, tán az egyetlen kisházakra, mely eddig megélhetésüket biztosította, s kik, hasonló szűkmarkussággal találkoznak, eselleg lelki egyensúlyokat elveszítve, ott hagynak csapot-papot, s azt mondják, hogy: Apres moi le deluze. Utána a víz-özön! Ezen ügyeknek a méltányos elintézése tehát óriási közérdek kérem!

De még azt is állítom, hogy teljesen objektív ítéletek, határozatok hozatala, igazságos eljárás mindenütt, minden kérdésnél, az egész vonalon, úgy közhatalóságok mint egyesek részéről, nagy kardinális követelménye kell hogy legyen minden a hazáját szerető, s annak mielőbbi konszolidálódását szíven viselő, embernek azért is, mert a lerombolt tekintélyt kell ismét mindenütt visszaállítani. Kell olyan piedesztálra helyezni, ahonnan a vezetésre hivatottak, a kulturáltságban, szellemben, jellemben, lélekben nagyobb súllyal a mérlegbe esők tudják uralni, dominálni a helyzetet, s tudják azt az öket megillető ezer eszközt betölteni, melynek a gyepője, míg kezükben van, boldogul ez ország; de ha kezükből ez kicsuszik, tanulatlan, rakoncátlan csikók módjára huzzák be eselleg az ország szekerét, nem hivatottak abba a közéleti marazmusba, melyben aztán fentrengve, ha lelki szemével meglátja ott minket a nagy Széchenyi, kérdéses méltóknak tartana-e megismételni, Apponyi szerint, hogy: „Magyarország nem volt, hanem lesz, de rajtatok áll”.

Béldi László.

A jó pásztor emlékezete

Leleplezték Zih Sándor emlékkövét

A szakadó eső dacára is a református hívek közül ezer meg ezer ember ment ki tegnap a református temetőbe, hogy jelen legyen Zih Sándor, a jó pásztor sírkövének leleplezésén s megegyszer elbucszuhasson az arany-száju paptól, aki a hívei, a szegények, a gyámoltalanok támasza, segítője volt, s aki lángszavával gyógyító irt csepegtetett s megnyugvást hirdetett s adott a háboru szenvedéseit átél s nélkülözéseit szenvedő keresztjén testvéreinek. — A kántus megnyitó éneke után Molnár Ferenc, Zih Sándor segédlelkésze mondott megható beszédet.

Ez a hely, ahol e kegyeletos órában össze-

jöttünk, a halottak kertje. Akik idejönnek, akik idejárnak, azoknak szívében a bánat tanyáz, azoknak szemében a könny rezeg. Bocsássatok meg, ti megdicsőült testvérek, bocsássatok meg, hogy felkerestünk csendes oltáronokban. Bocsássatok meg, de elkeltt jönnünk, mert a szívünknek a szeretet parancsolta s ez erősebb a halálnál. Téged kerestünk néhai Zih Sándor! Eljöttünk hozzád, mert szívünk vágyolt utánad, aki a híveknek a tiszta igazságot hirdetted. Légy nyugodt, a mag, amelyet hintettél nekünk, gyermekeinknek, — jó földbe hullott.

Isten veled jó pásztor! Az Urnak kegyelme legyen és maradjon veled. Amen.

Szem nem maradt szárazon Molnár Ferenc beszéde után.

Ezután a Te benned biztunk eleitől fogva közéneket énekelte el a gyászoló gyülekezet. Majd Révész Imre, az elhunyt utóda mondott szívhez szóló beszédét s leplezte le az emlékkövet.

Te emlékkö, állj, ameddig az Ur, az eső, a hó, a vihar, a szelek Istene állni enged téged, állj és emlékeztess! Amen.

A kántus éneke után Hatvani Lajos tanító bucsuzott a jó pásztorról.

Eljöttünk, hogy letegyük az emlékezetnek hervadhatatlan virágból font koszoruját, amely örökké hirdeti s jó pásztorunk, boldogult Zih Sándornak emlékét. A költő szerint pedig „Nem hal meg az, ki milliókra költi dus élte kincsét, ámbár napja mul, Hanem lerázván, ami földi, egy éltető eszmévé finomul.”

A himnusz eléneklése után oszlott szét a gyülekezet, sirva nézve a hatalmas szürke emlékkövet s rajta a felirást:

Zih Sándor 1867—1919. Forrón szeretett lelkipásztorunknak emeltették e síremléket — tisztelői.

Felhívás

Debrecen város közönségéhez!

A békeszerződés immáron aláírva. De tudjuk, meg is mondtuk, hogy a néplelek által szentesítést, még kevésbé teljesítést soha nem nyer. Vissza kell, tehát vissza fogjuk szerezni ősi határainkat. Nagyok a céljaink, magyarhoz illők, tehát őszintén fordulunk a tekintetes törvényhatóság nemes érzésű közönségéhez, mely annyiszor adta tanujelét áldozatkészségének.

Adjatok! Szabadok a raboknak. Csonka-magyarország a Rabmagyarországnak.

Adjatok, hogy az ép Szabadmagyarországnunk mielőbb újra valóság legyen!

Keveset kérünk, azt sem ingyen!

A jó Isten, megelégetve már szenvedésünket, bő aratást ígér. A magyar nemzet megméretett s nehézznek találtatott. Bölcs törvényhozóink, gondoskodván az ellátatlanokról, a termés hatalmas feleslegét szabadforgalomnak engedik át, hogy elvegye a magyar gazda jutalmát hűségéért, izzó hazaszeretetéért. E feleslegből kértek az elszakítottak, a rabok, véreink számára. Ha minden gazda holdanként csak 5 kg. gabonát ajánl fel a legszentebb célra ugyanazért az árért, melyet a kormány a zár alá vett mennyiségért fizetni fog, minden 5 kg. búzával egy kilométert szerzünk vissza Rabmagyarország testéből.

Adjatok, míg nem késő!

Hiszen odaát, hol már nem szabad magyarnak lenni, elülttják a Miatyánkot is, mert bensőséges áhitattal imádkozták: „De szabadíts meg minket a gonosztól.”

Adjatok! Szabadítsuk meg őket!

A hazafias, szép célra felajánlott gabonakészleteket naponta délelőtt 9-től 1 óráig a Debreceni Első Takarékpénztár hivatalos helyiségében e célra létesített raktárba kell beszállítani (Piac u. Első Takarékpénztár palota), ahol azokat az ezzel megbízott tisztviselő átveszi és annak árát búzáért métermásanként 500 koronát, rozsért, kétszeresért és árpaért métermásanként 400 koronát azonnal kifizeti.

Magyarország Területi épségét Védő Liga.

Minden öntudatos magyar keresztyén ujságot olvas

HIREK

Mi van eladó?

kérdi a százados megszokás hangján a zsidóság. Az ő külön erkölcsi felfogása szerint mindent meg lehet vásárolni, csak az árát kell megtudni. Akárcsak a valódi uraságoktól levett nadrág, régi butor, toll, rongy, ékszer vagy gyapju, épen úgy eladó a haza, a tisztesség, becsület, asszony, elv és meggyőződés. Ki olesóbban adja, ki meg nagyobb árat szab érte. Az amerikai zsidók is így gondolkodnak. Levelet küldtek Debrecenbe s tudatták, hogy hajlandók a debreceni egyetemen félmillió dolláros alapítványt tenni, ha az egyetem korlátlan számban fölvesz zsidó hallgatókat. Teljes tudatában vannak annak, hogy ha a legmagasabb képzettséget kívánó pályákat is előzönik, ha onnan is leszorítják a keresztyén magyar fajt, akkor övék az ország, a hatalom és a dicsőség. Ez a félmillió volna tehát az ára a numerus clausus elejtésének. Szédülj meg, vakulj magyar! Kifizetnek készpénzzel, kilicítálnak minden pozícióból. Szedd össze a sátorfát és vándorolj ki, vagy itthon maradhatsz parasztnak, egy idegen faj örökös rabszolgájának...

Nem, nem, kedves yankee-héberék... még nem minden eladó.

VASÁRNAPI ISTENTISZTELETEK

A református templomokban: Nagytemplomban délelőtt 9 órakor predikál dr Révész Imre lelkész, délután 3 órakor kátét magyaráz Nagy István segédlelkész. Kistemplomban délelőtt 9 órakor predikál dr Dicsőfi József lelkész, délelőtt 11 órakor predikál Tóth János lelkész, délután 3 órakor kátét magyaráz Nagy Lajos segédlelkész. Kossuth-u. templomban d. e. 9 órakor predikál Boér Károly vallásitanító lelkész, délután 3 órakor kátét magyaráz Mezey Béla segédlelkész. Árpádtéri templomban délelőtt 9 órakor predikál Erdélyi Sándor segédlelkész, délután 3 órakor kátét magyaráz Almássy Márton segédlelkész. Ispóty templomban délelőtt 9 órakor predikál Makay Lajos diakonissza lelkész, délután 3 órakor kátét magyaráz Kálmán Dániel segédlelkész. Homokkerti imaházban délelőtt 9 órakor predikál Molnár Ferenc vallásitanító lelkész. Városi szegényházban délelőtt 9 órakor predikál Kálmár Dániel segédlelkész.

A Konfirmált Leányok Szövetségében délután 3 órakor a serdülőöknek, 4 órakor a felnőtt tagoknak összejövetele.

A római kath. templomban 6, 7, háromnegyed 11 és fél 12 órakor csendes misék, 9 órakor nagymise, utána sz. beszéd. Délután 3 órakor vecsernye, sz. olvasó, 4 órakor sz. beszéd és utána a Jézus Szíve Társulat ájtatossága.

Az ag. hitv. evang. templomban (Miklós-u. 3.) vasárnap délelőtt 10 órakor ifj. Horeczky Béla végzi az istentiszteletet.

Katonai kinevezések. A debreceni katonai körletnél a napokban ezredessé nevezetett ki Dubiniécs József alezredes, továbbá Tikos István, a debreceni István-gőzmalom pénztárosának a fia, kinek nagyatyja mint városi szenátor fogadta 1849-ben a Debrecenbe érkezett magyar kormányt, és Dezső Lajos. A lovasságnál Rozinszky Gyula. Soronkívül ípetti ei ezredessé Gyulokay Jenő, a magyar tudományos akadémia tagja, aki egyben előadója a hadtörténelemnek a debreceni egyetemen. Legújabbán ismét több régi debreceni ismerősünk előléptetését közli a hivatalos lap. Ezredes lett: Bottka Géza, aiezedest, a lovasságnál Samarjay Géza. A helyi alkalmazású tisztiek csoportjában ezredes lett: Sonneckér Sándor, Volant András (volt 3-as honvédek) és Filólas Ferenc, debreceni születésű volt 9-es huszár.

Dr Révit internálják. A debreceni államrendőrség kerületi kapitánysága elrendelte dr Révi Nándor ügyvédnek, az ügyvédi kamara volt elnökhelyettesének az internálását. Révi volt az, aki annak idején a leszerelt katonáknak fejéknél 5400 korona végkielégítést ígért, amire meg Pogányék is azt mondták, hogy lehetetlen megadni, mert 10 milliárdból se futotta volna, s egy év kevés lett volna annyi bankó nyomtatására.

Kinevezés. A belügyminiszter véteisi Magyar Barna, rendőrfogalmazót a debreceni államrendőrség elnöki osztályához államrendőrségi fogalmazónak nevezte ki.

Hősök napja. Augusztus 2. a debreceni csata évfordulója. Mint a háboru előtt minden évben, az idén is nagy ünnepség keretében rójja le a város közönsége kegyeletét a dicső honvédek emléke iránt, kik az 1849 iki debreceni csatában elesetek. A város lakossága ezután augusztus 2-át „Hősök napjának” fogja nevezni és minden évben megkoszoruzza a világháboruban meghalt és Debrecenben eltemetett katonák sírját is a hősök temetőjében. Az idén is nagy ünnepség keretében helyezik el a koszorukat a hősök sírjain. Az ünnepségre a közönség augusztus 2-án délután 5 órakor gyűlekezik a városháza előtti téren és katonazenével vonulnak ki a hősök temetőjébe, hol megkoszoruzzák a sírokat. A katonaság koszoruját Hegedüs Pál tábornok és Gyalóky ezredes helyezi el, a város nevében Márk Endre polgármester, a dalegyletek nevében dr Hódy Béla ügyvéd koszoruzza meg a hősök sírjait. Az évforduló előtt, augusztus 1-én este a Petőfi-dalkör külön emlékünnepelet rendez az Arany Bika nagytermében 8 órai kezdettel. Az emlékünnepelet után tombolával egybekötött táncvigalom lesz. Belépődij személyenkint 26 korona vigalmi adóval. A dalkör hazafias esztélyén részt vesznek a város előkelőségei és méltóságai is. E helyt említjük meg, hogy a kormányzó kabinetirodája utján megbizta Hegedüs Pál tábornokot, hogy az emlékünnepeleten a kormányzó és a hadsereg nevében helyezze el a hősök sírjára a koszorut.

Postalgazgatóság Debrecenben. A kereskedelemügyi miniszter Debrecenben akarja elhelyezni a posta- és távirdaigazgatóságot, de kikötötte, hogy a város 15 főtisztviselő részére adjon lakást. Miután a város erre most képtelen, a miniszter, aki ragaszkodik Debrecenhez, haladékat adott a városnak, hogy a posta- és távirdaigazgatóság tisztviselőit elhelyezhesse.

Segély a gör. kath. egyháznak. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a debreceni gör. kath. egyháznak 40 000 K, a lelkészeknek 8000 K, a segédlelkészeknek pedig 6000 korona államsegélyt fog kiutalni, tekintettel a hazafias egyház rendkívül nehéz, anyagi helyzetére.

Az ügyvédek jelölő értekezlete. A helybeli ügyvédi kamara 28 án értekezletet tartott, melyen a békés megegyezés alapján az augusztus 7-én megtartandó kamarai választásra elkészítette a jelölést. A jelölés szerint az elnök: dr Körösi Kálmán, alelnök dr Szűcs Géza, titkár: dr. Ruzska István, ügyész: dr Nagy István, pénztáros: dr Nagy Sándor, választmányi tagoknak: dr Debreczeny Barna, dr Hegedüs Jenő, dr Hódy Béla, dr Szöllös Dezső, párttagoknak: dr Vásárhelyi Zoltán, dr Erdős József, dr Magyar Arthur, dr Eisler Mór gyakorló ügyvédek jelölték. Előreláthatólag a jelöltek meglesznek választva.

Előjáróság elhelyezése. A belügyminiszter úgy intézkedett, hogy a városi előjáróság, valamint a mérnöki hivatal mindaddig, míg más megfelelő helyiséget nem kaphatnak, az államrendőrség épületében maradhatnak.

Felelemlik a zenede államsegélyét. A vallás- és közoktatásügyi miniszter elhatározta, hogy Debrecen szab. kir. város Zeneiskola államsegélyét felelemli.

Alapítványi hely a gazdasági akadémián. Az 1920-21. iskolai évre, a debreceni gazdasági akadémián megüresedett egy városi alapítványi hely, mely rövidesen betöltésre kerül. Akik e helyet elnyerni óhajják, augusztus 10-ig nyújtsák be a városi tanácsához kérvényüket s mellékeljék a születési, illetőségi és iskolai bizonyítványukat, valamint vagyoni állapotukat feltüntető igazolványt.

Hol lesz a repülőter? A magyar légforgalmi r. t. tudvalevőleg az Eprekertet kérte a debreceni repülő állomás céljaira, a városnak azonban szüksége van e területre, nem engedheti át. A társaság kiküldöttjei legközelebb újra lejönnék Debrecenbe, hogy a városhoz közel keressenek 200 holdas területet, mely alkalmas lesz repülő állomás céljaira. A társaság a területért bért fizet és a beruházásokra nem kér városi kölcsönt.

SZÉKELYEK NAPJA

van ma, otthonukból elűzött, magyarságukért hontalanná lett székely-magyarok napja. — A lángoló hazaszeretet, a honfui hűség és a hazafias áldozatkésztség napja. Amikor a székelyvér, magyarér, a mindig zöld Székelyföld bujdosó fiai kérnek támogatást meggyalázott édesanyjuk többi gyermekétől. Amikor Csaba királyfi vitézi népe Párducos Árpád honszerző népének szoritja meg sovány kezét egy szent és néma fogadásban. Amikor a szemek beszélnek, az ajkak vonaglanak, a szívek zakatolnak, a lelkek ölelkeznek a testvériségben, szeretetben és hűségben. Amikor diadalát elli az akarat, a becsület, az őszinteség és a jellemziládság. Amikor... óh, amikor egyetlen egy szent, magasztos és hatalmas érzés lesz urrá kicsinyen és nagyon, ifjun és aggon, honfium és honleányon egyaránt:

— Nem, nem, soha!

... Legyetek, óh legyetek ott mindannyian!

Tisza gyilkosai a hadbíróság előtt

Budapest, július 30. (N. St. t. j.) Tisza István gróf gyilkosainak bűnpörét hétfőn kezdi tárgyalni a hadbíróság. Küttner Sándor, Stanyowszky Tivadar, Dobó István és Vágó-Wilhelm a vádlottak.

Nem mond le a főkapitány

Budapest, ju. 30. (N. St. t. j.) A mai reggeli lapok azt írják, hogy Mattyasowzky főkapitány lemond állásáról. Az Uj Nemzedék munkatársának kijelentette Mattyasowzky, hogy csodálkozik a reggeli lapok jólétesültségén, de őt nem cselédszerzők szerződötték, hogy egy szertlen lemondassák. Eszéágába sincs lemondani.

Meghívó. A Baross Szövetség elnöksége tszelettel meghívja az összes helybeli keresztyén imár, szűcs, mészáros, cipész, csizmadia, fésűs, kefés és szíjgyártó mestereket a f. évi augusztus 1-én vasárnap d. u. 5 órakor az Ipartestület dísztermében tartandó szakmákat érdeklő rendkívül fontos értekezletre. — Az értekezlet tárgya: nyers állatbőröknek nagyobb mennyiségben való beszerzése és kikészítése. Debrecen, 1920. ju. 30. Hegyi József ügyv. igazgató. Benyáts Emil alelnök.

Betörő samesz. A kiskundorozsmai zsinagógát nemrég feltörték és onnan nagyszögű pénzt loptak el, amit a hitközségi tagok rejtettek el ott. A nyomozást a csendőrség megindította és kiderítette, hogy a betörést Kaufmann Béla ujvidéki samesz (zsinagóga felügyelő) követte el, a betörés után pedig elűnt. Kaufmann a szerb megszállás alatt álló Ujvidékről menekült és heteken keresztül rejtgették a kiskundorozsmai zsidók. (Valószínűleg Ujvidéken is rossz fát tehetett a tűzre, hogy menekülnie kellett). A bujdosó samesz, mint aféle „szent zsidó” hamarosan megnyerte a kiskundorozsmai rokonok bizalmát, akik neki elárulták, hol tartják a pénzüket. A betörő szent zsidót nyomozzák.

Ülés a városi muzeumban. Debrecen szab. kir. város muzeumi s könyvtári felügyelő bizottsága ma, szombaton délután 5 órakor, a Csokonai-kör helyiségében ülést tart, melyen a muzeumi és könyvtári igazgatók előterjesztik jelentésüket, az elmúlt időszakról, valamint az idei államsegélyekről. Végül egyéb folyó ügyek kerülnek tárgyalás alá.

Kérelem. Felkérem azon tisztelt levélírókat, akik az Augusztus „nép”-szanatórium ügyében panaszaikkal felkerestek, azonban a vezetőség bosszujától félve sem nevüket, sem lakásukat nem írták alá, hogy vallomásukat félív papírra írva s legalább két nagykoru tanuval előttemeztetve a vizsgáló bizottság elnökéhez dr Fráter Imre közkörházi igazgató főorvos urhoz (Városi közkörház) eljuttatni sziveskedjenek. Debrecen, 1920. július 30. dr Széll Kálmán.

— Tisztviselők háborus évei. A közigazgatási tisztviselők háborus éveinek kétszeres számítását kérték. Miután több törvényhatóság hasonló szellemű felirata van már a kormány előtt, a pénzügyminiszter együttesen fog dönteni a kérelem felett.

— A Lenin fiúk véres munkái, leírta egy szemtanú, füzetenként kapható Antalfynál Szent Anna-u. 13.

— Varga János és Társa bronzműves, villany- és gázszerelő, vízvezetési, csatornázási iparosok. Battyány-u. 26. sz.

— Legrosszabb nyakkendőit ujjalakítják „Kolosné nyakkendő-terében” Rákóczi u. 23.

— Pezsgős üveget vesz a Török pezsgógyár.

— Szombaton és vasárnap rendkívül mulattató, válogatott pompás műsорт ad a Kristály kabaré az egész művészgarda fellépésével.

— Radium gyógyintézetemet rheumaticus betegek részére újlag megnyitottam. A gyógykezelésre vonatkozólag felvilágosítást nyújt dr Horváth Károly Király-utca 5. sz. I. emelet.

Dr Strausz István ügye

Budapest, július 30. (N. St. t. j.) Dr Strausz István ügyében ma kezdődtek meg a vád és védbeszéd. A védbeszédet Szilasy ügyész, míg a védőbeszédet Lengyel Zoltán dr tartotta.

Jutalom a gyilkosság kiderítőjének

Budapest, július 30. (N. St. t. j.) A Tébe (Takarékpenztár), az 500,000 korona mellett még 1.000,000 koronát tűzött ki a Lipót-körúli gyilkos kézrekerítőjének.

Robbanás a Skoda-műveknél

Prága, július 30. (Nemz. S. tel. jel.) A Skoda-művek telepein egy nagyobb tűzvédelmi szerkesztményű robbanás történt, amely 20 embert megölt és 18-at megsebesített.

Amiről Lloyd George nem tud.

London, július 30. (Nemz. S. tel. jel.) Az angol alsóházban azt kérdezte egy képviselő, hogy a szövetségesek Magyarországnak azt az ajánlatát, hogy fegyverrel segíti a szövetségeseket Oroszország ellen, mit válaszoltak. Lloyd George azt felelte, hogy Magyarországnak ilyen ajánlatáról egyáltalában nem tud.

Színház

Színházi és mozgósínházi irodák jelentése.

HETI MŰSOR:

Szombat: Székely nap előadása.

Vasárnap: László Gyula bucsufellépte, Rang és mód, színmű.

* Székely-nap előadása. A Székely Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Egyesülete, ma este rendezi a Vigaszínházban nagyszabású művész-előadását. Műsoruk a következő: Ima, éneklő a kath. egyházi vegyeskar. Prologus, elmondja Dr Winklerné Rettegny Margit. Hegedű solo, előadja Páricsy Pál. zongorán kíséri Dalmy Berta. Költemények, szavalja dr Dávid Géza. Énekel hegyközségi énekesi Wolff Gitta, zongorán kíséri Dr Jóna Kálmán. Zongoraszemek, előadja Banke Antalné. Páros jelenet, játsszák: Thuróczy Gy. és T. Sinkó Gizi. Dalok, hegedűn játsza Fekete Endre, zongorán kíséri Dankó Gyula. Záró-beszéd R. Sántha István. Hymnus, éneklő a róm. kath. egyházi vegyeskar.

László Gyula bucsuja. Vasárnap este bucsuzik a népszerű és kedvelt művész, László Gyula a Rang és mód színműben.

Francia Pathé film az Apollóban. A francia filmgyártás remeke „A szerelem gyermeke” című négy felvonásos dráma, kitűnő párisi színészek művészi játéka és a páratlan rendezés jellemzik ezt a filmet.

Cirkuszapachok II. Amerikai kalandortörténet 8 felvonásos bemutatja az Urania.

Asta Nielsen, a nagy művésznő paradés szerepében mutatkozik „A törvény nevében” című 5 felvonásos bűnügyi drámában. Bemutatja az Arany Bika mozi.

SPORT

A DEAC uszóit, kik a mai uszóversenyre beneveztek, felkérem, hogy az uszodában a verseny kezdete előtt legalább egy fél órával már ott legyenek. Wurst, u. sz. o. előadó.

A DEAC augusztus hó 1-re hirdett országos atletikai versenyt augusztus 8-ra halasztotta el.

A Debreczeni Egyetemi Athletika Club összes szakosztályai a football és uszó kivételével i. hó 31-én szombaton délután 4 órai kezdettel az egyetemi kör helyiségében gyűlést tartanak, melyre a Club tagjait meghívja az elnökség.

Törvénykezés

§ A szoboszlói birtokrendező bizottság. Deres Sándor és Illés József hajdusoboszlói földművesek állottak ma a törvényszéknek Szuhányi Andor elnökle alatt működő gyorsított ötös tanácsa előtt. Deres Sándor, aki már súlyos testi sértésért 10 hónapra, lopásért pedig több ízben volt már büntetve, a szoboszlói szociálistá párt jegyzője, Illés pedig, aki most is az orgazdaságerő kapott 4 hónapot ül le, a szociálista párt pénztárosa volt. Majd a proletárdiktatura alatt a Munkástanács tagjai lettek s megválasztották őket a birtokrendező bizottság tagjainak is. Budapestről ekkor a zsidókormány leküldött egy másik zsidót, Ladányi Mórt, akinek vezetésével kimentek Balogh István és dr Czeglédi Mihály háromszázholdas tanyájára s elkezdtek szocializálni, leltározni, a cselédség közül bizalmi választani. Ezért természetesen fizetést is vettek fel, mert ingyen még szocializálni sem szoktak. A kihallgatott tanúk, mint Jeges István, Czeglédi István, a birtok gazdaságistjei mind bizonyították, hogy Ladányi vitte ugyan a szót, de a másik kettő se maradt nagyon messze a Mórickától. Shaffer Béla kir. ügyész zsarolás és orgazdaság büntetéseért kért elmarasztalást. A bíróság lapzártakor vonult vissza ítélőhatalmára.

APOLLO	URANIA
Szombat—Vasárnap 2 nap	Szombat—Vasárnap 2 nap
Francia Pathé film.	
Szerelem gyermeke	Cirkuszapachok II.
Dráma 4 felvonásban.	Amerikai cirkusz történet 8 felvonásban.
Előadások 7 és 9-kor.	Előadások 7 és 9-kor

ARANY BIKA MOZI
Szombat Vasárnap
Asta Nielsen főszereplésével
A törvény nevében
Bűnügyi dráma 5 felvonásban.
Előadások 3, 5, 7 és 9-kor.

Liszt és kenyérrák megállapítása.

A közlelmezési miniszter ur rendelete alapján augusztus hó elsejétől kezdődőleg a lisztárakat a fogyasztó közönség részére a következőleg állapítom meg:

Finom tészta liszt 19 korona. buzakenyér rozs, árpa, tengeri liszt ára 5 korona.

Kenyérrák: fehér kenyér kg. 19 korona. buza, rozs stb. kenyér kgr-ja 5 korona 50 fillér.

Egyben megjegyzem, hogy a napilapokban közölt lisztárak a most forgalomban levő lisztre még nem vonatkoznak.

Az új típusú liszt árak később hirdetem ki, addig a fentemlített árak maradnak érvényben.

A kiszolgáltatandó adagok: az eddigi napi 12 dg. heti 84 dg. liszt.

Felreértés elkerülése végett közlöm, hogy augusztus 1-től a liszt a régi lisztkönyvekben levő szelvényekre adandók ki és számolhatók el.

Debrecen, 1920. július 30.

Közlelmezési Egyosztály.

Naptártömb 1920. évre mintegy 10—15 drb kapható lapunk kiadóhivatalában.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Székely
menekült diák állást keres gazdaságban esetleg hivatalnál. Cím a kiadóhivatalba.

Fedeles hintó
jókárban levőt megvételre sürgősen keresek, közvetítőt díjazok. Hunyadi-u. 24. Földszint.

Jókárban
levő használt utcai kapu, ajtók és folyosó ablakok eladó. Megtekinthetők Bethlen-u. 49. sz. alatt.

Makulatura
különként kapható lapunk kiadóhivatalában,

Bélyeggyűjtés és vésőintézet
PAULÓ I.
Batthyányi-u. 22.
Telefon: 1365.

Koros Sándor
Irárti-szabó Helyében Plac-u. 69.
Saját készítésű elegáns férfi öltönyök kaphatók.

Kovács és Kazánszenet, Akác műfat, Romancementet, Tűzfát vagon-tételben és métermázsánként azonnali szállításra ajánlok

Polyánszky Orest tűzifa és szénkereskedő
Szoboszlai-ut 1. sz. Miklós-utca végén.
Vidéki rendelést is eszközök.

Karbolineum kapható STERN festék-kereskedőnél Plac-u. 10.

14622—920.

Hirdetmény

Debreczen sz. kir. város házipénztárának a tulajdonát képező és kezelése alatt levő alapoknak és végül az önálló kezelésben levő vállalatoknak 1918. évi zárószámadása egybeállítva, az 1886. XXI. t.c. 17. §-a rendelkezéséhez képest a számvevői hivatalnál a folyó évi augusztus hó 1. napjától kezdődőleg 15 napi közszemlére kitétetett.

Erről a város adózó lakossága azzal értesítettik, hogy a zárószámadás az említett helyen a hivatalos órák alatt megtekinthető s arra a hivatkozott törvényszakasz szerint észrevételek tehetők és azok a f. évi szeptember hóban tartandó törvényhatósági bizottsági közgyűlést megelőzőleg 5 nappal a városi Tanácshoz beadhatók.

Debrecen, 1920 július 29.

Városi tanács.

A kereskedelemügyi miniszter 5934/1920. számú rendelete értelmében azok, akik mezőgazdasági termények és az ezekből készített ipari termékek csomagolására alkalmas olyan új vagy használt üres zsákok felett rendelkeznek, melyek jutából, pamutból, kenderből, lenből, papírból, valamint ezen anyagok keverékéből, vagy az ezekkel az anyagokkal kevert más anyagokból előállított szövetekből készültek, kötelesek készletüket úgy az 1920. évi szeptember 30. iki és 1920. nov. 30. iki állapot szerint legkésőbb a következő hó 10-ig a Zsákbizottságtól, vagy az elsőfoku iparhatóságtól beszerezhető bejelentőlapok felhasználásával a Zsákbizottság útján a kereskedelemügyi miniszteriumnak bejelenteni.

Debreczen, 1920. július 27.

Közlelmezési Egyosztály.